

TYÖKYVYN TUEN PALVELUT OSANA PERUSTERVEYDENHUOLLON YKSIKKÖÄ – INTERVENTIO

Hanna Nurmi¹, Lauri Vähätalo¹, Anna Siukola¹, Salla Atkins¹, Tiia Reho¹, Markku Sumanen¹, Mervi Viljamaa², Riitta Sauni¹

¹Tampereen yliopisto

² Pihlajalinna

Työkyvyn tuen palvelut ovat keskeisessä asemassa, kun tavoitellaan pidempiä työuria. Ajankohtaisena haasteena on saattaa perusterveydenhuollossa asioivat työkyvyn tuen piiriin. Tässä tutkimuksessa selvitettiin perusterveydenhuollon työkyvyn tuen palvelua käyttäneiden potilaiden työkykyä ja kokemuksia kyseisestä palvelusta.

Interventio toteutettiin kahdessa pirkanmaalaisessa perusterveydenhuollon yksikössä 10/2020–2/2022 välisenä aikana. Yksiköissä otettiin käyttöön merkintäkäytäntö, jonka myötä lääkärin ja hoitajien tuli arvioida potilaan työkyvyn tuen tarve sekä käynnin liittyminen työhön jokaisen 18–68-vuotiaan potilaan vastaanottokäynnin yhteydessä ja tarvittaessa tehdä havaintojen perusteella tästä merkintä potilastietojärjestelmään. Työkykykoordinaattorit tarjosivat merkinnän saaneille, ilman työterveyshuoltoa oleville, mahdollisuutta työkyvyn tukitoimien tarpeen kartoittamiseen.

Tutkimukseen suostumuksen antaneilta potilailta kerättiin kyselylomakkeella tietoa ensimmäisen ja viimeisen työkykykoordinaattoritapaamisen yhteydessä (n=39). Tutkimuksessa hyödynnettiin kuvailevien analyysien lisäksi tilastollista testiä (Wilcoxon signed-rank test). Lisäksi työkykykoordinaattorin tavanneista potilaista 10 haastateltiin ensimmäisen ja viimeisen tapaamisen jälkeen. Nämä haastattelut (n=10) analysoitiin induktiivisella teema-analysimenetelmällä.

Potilaiden kokemus omasta työkyvystään ($p < 0,001$) ja vanhuseläkkeelle asti töissä jaksamisestaan kasvoivat ($p = 0,041$) työkykykoordinaattorikäyntien välillä merkitsevästi. Kokemukset potilaan työkyvyn kohentumisesta oli havaittavissa myös haastattelututkimuksesta, jossa työkykykoordinaattorin kuvattiin edistäneen potilaan työkykyä tukevaa elämäntilannetta ja vähentäneen potilaan tarvetta toimia välikätenä palveluiden välillä. Palveluun osallistumisen aikana potilaiden toiveikkuus työllistymisestä ja heidän halukkuutensa saada aikaan muutos elämän eri osa-alueilla lisääntyivät. Työkykykoordinaattorin positio perusterveydenhuollossa koettiin potilaiden näkökulmasta merkittävänä yksilöllisen ja asiakaslähtöisen työkyvyn tukitoimien edistämisessä. Perusterveydenhuollossa toteutetulla työkyvyn tuen palvelulla nähdään myönteinen yhteys ilman työterveyshuoltoa olevien potilaiden työkykyyn, mikä olisi hyvä ottaa huomioon tulevien hyvinvointialueiden työkyvyn tuen tiimien kehittämistyössä.

Yhteystiedot: hanna.r.nurmi @tuni.fi

TYÖKYVYN TUEN PALVELUT OSANA PERUSTERVEYDENHUOLLON YKSIKKÖÄ – INTERVENTIO

Nurmi H¹, Vähätalo L¹, Siukola A¹, Atkins S¹, Reho T¹, Sumanen M¹, Viljamaa M², Sauni R¹, ¹Tampereen yliopisto, Tampere ja ²Pihlajalinna, Tampere

Tutkimuksen tausta

Interventio toteutettiin kahdessa pirkanmaalaisessa perusterveydenhuollon yksikössä vuosina 2020–2022. Se oli osa ESR-rahoitteista TYKYTUO (Työkyvyn tuella pidempia työuria ja tuottavuutta – toimintamallit monialaiseen yhteistyöhön) projektia.

Tutkimuksen tarkoitus

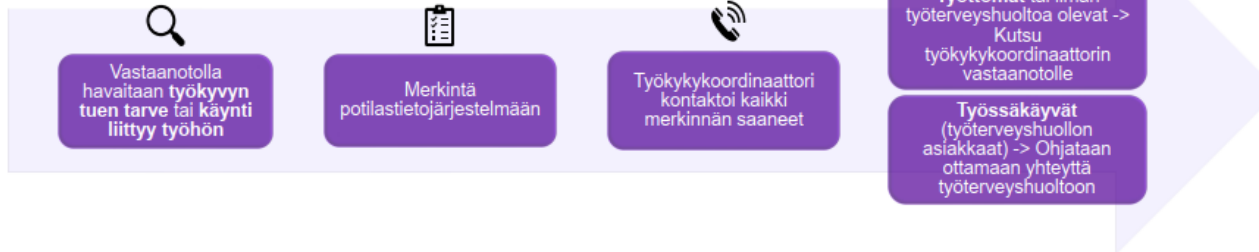
Tutkimuksessa selvitettiin, millainen on perusterveydenhuollon työkyvyn tuen palvelua käyttäneiden potilaiden työkyky ja heidän kokemuksensa kyseisestä palvelusta.

Aineisto ja metodit

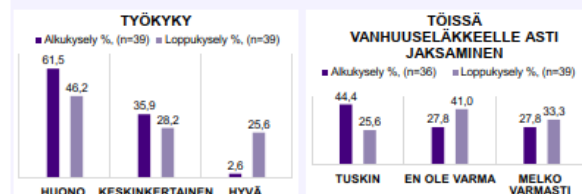
Tutkimuksen aineisto koostui kyselystä, joka kerättiin ensimmäisen ja viimeisen työkykykoordinaattori-tapaamisen yhteydessä (n=39). Lisäksi haastateltiin 10 potilasta ennen työkykykoordinaattori-tapaamista sekä noin puolen vuoden kuluttua ensimmäisestä tapaamisesta.

Tutkimuksessa hyödynnettiin kuvailevien analyysien lisäksi tilastollista testiä (Wilcoxon signed-rank test). Haastattelut analysoitiin induktiivisella teema-analyysimenetelmällä.

Intervention eteneminen

Kyselyn tulokset

Kuvio 1. Työkykykoordinaattorin palvelun havaittiin edistäneen potilaiden työkykyä (p<0.001).

Kuvio 2. Töissä vanhuuseläkkeelle asti jaksaminen kasvoi työkykykoordinaattorin palvelun aikana (p=0,004).

Haastattelun tulokset

Haastatteluissa työkykykoordinaattorin palvelun kuvattiin

1. Edistyneen potilaan työkykyä tukevaa elämäntilannetta kokonaisvaltaisesti
2. Toimineen merkittävänä ammattilaisena perusterveydenhuollossa yksilöllisten ja asiakaslähtöisten työkyvyn tukitoimien edistämisessä
3. Vähentäneen potilaan tarvetta toimia välikätenä palveluiden välillä sekä lisänneen tietoisuutta työkyvyn tuen palveluista

Päätelmät

Interventiolla tavoitettiin positiivista kehitystä potilasohjauksessa ja työkykyuhkien varhaisessa havainnoinnissa sekä työkyvyn edistämisessä. Erityisesti työkykykoordinaattorin asema perusterveydenhuollossa ja riippumattomuus etuusjärjestelmästä koettiin palvelun eduiksi.

Potilaat pitivät työkykykoordinaattorin tarjoamaa aitoa kohtaamista ja henkistä tukea työllistymisprosessin alkuun pääsyssä ratkaisevan tärkeinä. Työkyvyn tuen palveluissa tulisikin kiinnittää huomiota etenkin hoidon jatkuvuuteen ja asiakaslähtöisyyteen.

Katso lisätietoa TYKYTUO hankkeesta!

Kysyttävää?

hanna.r.nurmi@tuni.fi

Käsikirjoitus Nurmi ym. Työkyvyn tukea perusterveydenhuollosta – Potilaiden kokemuksia työkykykoordinaattorin palvelusta hyväksytty julkaistavaksi Lääkärilehdessä 2023.

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

